

а й у позанавчальний час. Цьому сприятиме читання україномовної літератури, уміння і бажання користуватися лексикографічними джерелами, ненадання меншовартості українській мові на перевагу іншим мовам, а також усвідомлення статусу української мови як державної і водночас себе як представника і захисника держави.

Список використаних джерел

1. «Суржик – проблема української мови» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.bestreferat.ua.
2. Загрядська Т.О. «Суржик – проблема української мови» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.aratta-ukraine.com.
3. «Суржик – проблема української мови» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://allreferat.org.ua>.
4. «Суржик – проблема української мови» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.abic.org.ua.

Кравець Еліас Богданович,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра навчально-наукового інституту № 3 Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: доцент кафедри юридичного документознавства навчально-наукового інституту № 1 Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук **Ялова О. В.**

УКРАЇНЬСЬКА МОВА СЕРЕД ІНШИХ МОВ СВІТУ

Мова – це джерело філософських надбань нації, історичного досвіду, праці і життя багатьох поколінь. У її глибинах – філософський розум, витончений естетичний смак, поетичність, сила надзвичайної чутливості до людських почуттів і явищ природи. Разом із тим мова – це і своєрідний оберіг звичаїв і традицій, запорука інтелектуального зростання, ідентичність народу в загальносвітовому житті. Вона характеризується єдністю, взаємозв'язком і взаємозалежністю всіх її складових. Мова не є автономною, а існує в людському суспільстві, похідним від якого і є. Існує вона у вигляді різноманітних актів мовлення, що повторюється усно та фіксується письмово. Мова є основною формою національної культури й насамперед першоосновою літератури.

Літературна мова – це унормована форма загальнонародної мови, яка в писемному та усному різновидах обслуговує культурне життя народу, усі сфери його суспільної діяльності. Літературна мова є мовою художньої літератури, освіти, науки, державних установ, засобів масової інформації, театру, кіно тощо. Літературна мова протиставляється діалектам, просторіччю, жаргонам. Вона має дві форми – усну і писемну, низку функціональних стилів.

Українська мова походить від праслов'янської – спільної мови усіх слов'янських племен, що проіснувала до VII ст. У розвитку української мови виділяються періоди: 1) Протоукраїнський (VII–XI ст.); 2) Староукраїнський (XI–XIV ст.); 3) Середньо український (кінець XIV – початок XIX ст.); 4) Новий (початок XIX ст. – до нашого часу). Якою була протоукраїнська мова, нам не відомо, бо не залишилося письмових пам'яток того періоду, хоча є свідчення, що писемність тоді вже існувала. У княжу добу паралельно функціонували дві мови, які не дуже між собою відрізнялися, – жива розмовна староукраїнська мова і літературна, або церковнослов'янська, запозичена з Болгарії. Живою розмовною мовою, представленою кількома діалектами, послуговувалася переважна більшість населення Київської Русі, а літературну використовували освічені верстви тогочасного суспільства. Із прийняттям християнства створюються школи, закладаються бібліотеки, перекладається численна кількість творів грецьких авторів; пишуться й оригінальні філософські, історичні і літературні твори. При цьому літературна мова зазнала впливу живої розмовної мови. Цей вплив відчутний в літописах, „Слові о полку Ігоревім” та інших творах.

Татаро-монгольська навала на деякий час затримала культурний поступ України – Русі, але не перервала його. В межах Великого Литовського князівства (XIV–XVI ст.) починається середньо український етап у розвитку української мови, яка стає державною. До нас дійшло 500 томів документів, написаних літературною мовою того часу, в якій присутні елементи живої української мови. У козацьку добу (XVI – початок XVIII ст.) бурхливо розвивається українська наука, шкільництво, література, книгодрукування. Літературна мова сягає апогею свого розвитку. Продовжує формуватися жива розмовна мова нашого народу, якою твориться багатий український фольклор. Внаслідок цілковитої втрати Україною політичної незалежності в кінці XVII–XVIII ст. українська

літературна мова і культура в цілому зазнають переслідувань з боку російського уряду і церкви, закривається мережа українських братських шкіл. Натомість відкриваються російські школи і університети. Кращі вчені, митці, переманюються в Росію, а Україна стає однією з російських провінцій. Тотальне переслідування української культури, русифікація України впродовж XIX – початку XX ст. завдають великої шкоди, але не зупиняють українського культурного відродження. В 1906 році українську мову офіційно визнає Російська Академія наук. У період визвольних змагань (1917–1920 рр.) українська мова стає державною і усуваються всі перешкоди на шляху її розвитку, але ненадовго.

З початку 30-х років розпочинається новий тотальний наступ на українство, набагато підступніший і жорстокіший, ніж до того. Фізично знищуються не лише діячі науки і культури, а й основний носій української мови, споконвічних традицій українського народу – селянство: мільйони селян розкуркулено і заслано до Сибіру. Крім того, понад 7 млн. Чоловік виморено голодом, 10 млн. Українців гине під час другої світової війни. Вимерлі або знищені українські села заселяються переселенцями з Росії. Планомірно русифікується словниковий склад української мови, звужується сфера вживання української мови.

З проголошенням незалежності України 24 серпня 1991 року в котрий раз розпинається болісне, але повне надій і сподівань відродження української державної мови, науки, культури. І хочеться вірити що цього разу воно буде неперервним і остаточним.

Серед майже десяти тисяч мов і діалектів, які налічується в сучасному світі, більшість не мають писемності й державного статусу, ними послуговується незначна кількість мовців. Українська мова належить до давньописемних мов, її писемність налічує понад тисячу років. Наша мова, як і будь-яка інша, посідає унікальне місце. Вона належить до східнослов'янської підгрупи слов'янської гілки індоєвропейської сім'ї мов, і найближчою до неї є білоруська. Іноземні дослідники часто підкреслюють милозвучність і лексичне багатство української мови, найчастіше зіставляючи її з італійською. Показово, що 1934 р. в Парижі було проведено своєрідний конкурс мов світу, на якому українська посіла третє призове місце, після французької та перської. Українська літературна мова сформувалася на базі середньо наддніпрянських говірок. Основоположником нової української літературної мови є Тарас Шевченко, який своїм творчим

подвижництвом підніс її на високий рівень суспільно-мовної та словесно-художньої культури.

Закон «Про мови в Українській РСР», прийнятий 1989 р., попри всі негаразди набуває юридичної сили й дає змогу українській мові посісти належне місце, що й закарбовано в ст. 10 Конституції України: «Державною мовою в Україні є українська мова. Держава забезпечує всебічний розвиток і функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя на всій території України».

Упродовж століть Україна зазнавала від своїх найближчих сусідів спланованих і жахливих своїх наслідками акції геноциду, голодомору, лінгвоциду, й денаціоналізації. На найвищому державному рівні видавалися закони, постанови та розпорядження про заборону, викорінення й асиміляцію української мови. Наслідки цієї політики відлунюють у сьогоднішні. Мова однієї з найдавніших націй почала втрачати природну якість, натомість у багатьох регіонах утворився своєрідний покруч – «суржик».

Суржик – суміш зерна пшениці й жита, в мовному середовищі – це нечиста мова; мішанина елементів (звуків, слів, словосполучень) різних мов, породжена невмінням мовців відділяти явища однієї мови від іншої, низьким рівнем мовної культури. Під цим поняттям недоладну мішанину залишків давнього, батьківського, із тим чужим, що нівелює особистість, національно-мовну свідомість. Це назва деградованого духовного світу людини, її відірваності від рідних коренів. Ця суміш мов є результатом насильницької вкоріненого почуття меншовартості, посередності тієї частини населення, яка для задоволення певних соціальних потреб прагнула асиміляції та пристосування до загарбницької культури. Суржик є небезпечним і шкідливим, бо паразитує на мові, що формувалася впродовж віків, і може призвести до її спотворення, навіть зникнення. Спотворена ж мова робить мислення людини примітивним. мова стимулює свідомість, підпорядковує її собі, формує і розвиває, а не лише виражає думку.

З утратою рідної мови руйнується сам спосіб світосприйняття, національного мислення, що, зрештою, призводить до денаціоналізації.

Утративши свою мову, народ гине як окрема історична величина і стає населенням, контингентом, електоратом, біомасою. Виховувати в собі повагу до мови, якою спілкуємося, – це, передусім, шанувати себе, виявляти повагу до народу, його історії, культури. Адже мова – своєрідний генетичний код нації, а не лише засіб спілкування.

Список використаних джерел

1. Зубков М. «Сучасна література – ділова мова» – Харків: Торсінг, 2005 р. – 448 с.
2. Ладоня І.О. навчальний посібник «Українська мова» Київ: Вища школа, 2001р. – 150 с.
3. С. Шевчук «Українське ділове мовлення» Київ, 2000 р.

Красовський Сергій Олександрович,
курсант навчально-наукового інституту № 2
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: доцент кафедри
юридичного документознавства навчально-
наукового інституту № 1 Національної
академії внутрішніх справ, кандидат
юридичних наук, доцент **Красницька А. В.**

УЖИВАННЯ ІНШОМОВНИХ СЛІВ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ

На сьогодні словниковий склад юридичної термінології становлять власне українські (*бездіяльність, злочин, вирок, заповіт, очевидець, недоторканність, злочин, злочинність, відповідач, наклеп, допит, шлюб* тощо) та запозичені терміни. Незважаючи на те, що юридична термінологія становить приблизно 20–25 відсотків від усього обсягу лексичного матеріалу, що використовується правом, вона концентрує в собі найбільшу кількість знання у сфері права. Іншомовні слова є джерелом поповнення лексики сучасної української літературної мови. Це запозичення із грецької, латинської, старослов'янської, французької, англійської, німецької, іспанської, італійської, польської, чеської, арабської, російської та інших мов.

Цілком слушно зазначено, що іншомовна лексика потрапляє до словникового складу мови внаслідок політичних, військових, торговельних, науково-культурних контактів народу-носія з іншими народами. Чимало запозичень містила вже праслов'янська мова. Великий вплив у IX–XI ст. на давньоруську мову (а пізніше і на східнослов'янські) справила старослов'янська мова (напр.: *злодыи, злодыство, врагъ, побъда, нашествие* тощо). Багато запозичень перейшло з давньоруської мови в українську. Такими давніми запозиченнями є *злодій* – вживалось у значенні «злочинець»; *злодеиство* – у значенні «крадіжка, злочин»; *жалоба, тяжа* –